

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Uredništvo in upravnništvo v Trstu: ulica S. Francesco d'Assisi 20 — v Ljubljani: Poljanska cesta 7.

Posamezna številka 4 vinarje.
Naročnina v Trstu-Ljubljani mesečno K 1.20; po pošti mesečno K 1.50; četrtletno K 4.50; polletno K 9.—; celoletno K 18.—; za inozemstvo celoletno K 28.—.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi: 3 vinarje 1 mm. visokosti šestrostolpne vrste. — Za odgovor je priložiti znamko.

Klerikalizem v Trstu.

Da bi poklerikalili Trst se trudijo trije, v javnem političnem življenju dosedaj najmočnejši faktorji, vlada in slovenski in italijanski klerikalni kolovodje. Gre predvsem zato, da bi še dolgo časa držali v temi in zavisnosti tako obljubeno in prometno frekventirano mesto, kot je Trst, odkoder se kaj lahko širijo napredne, današnjemu redu toli nevarne ideje.

Vlada vidi v močno razviti klerikalni struji svojo oporo, ker še vedno velja geslo cesarja Franca, da Avstrija ne potrebuje izobraženih nego zvestih podanikov.

Italijanski klerikalci, zlasti oni okolo „L' Amica“ so ravno tako iredentistični kot druga tržaška politikujoča laška družba, samo da svoj iredentizem zakrivajo pod farski plašč. Kdor se hoče o tem prepričati, naj prečita par številke „L' Amica“ ki je njihovo glasilo. A tudi kranjski klerikalci so jim to že v „Slovincu“ očitali nešteto krat. Laški popi vidijo v klerikalni organizaciji ono oporo, ki jim bo potrebna, ko se začne nov boj za posvetno vladno papeštva, k čemur bodo pripomogli tudi oni, kot „zvesti sinovi italijanskega naroda“, ker kakor pišejo v raznih bukvicah in časopisih laški iredentariji, pripade Trst Italiji prej ali slej, a takrat bi močna klerikalna stranka v Primorju mnogo pomenila za aspiracije laških klerikalcev.

Slovenski klerikalci pa v svojem pohlepu po hegemoniji ne vidijo ure, da bi črna tolpa klerikalnih parasitov dobila v roke vajeti nad tržaškim slovenstvom, kar se jim ob veliki nemarnosti tržaških slovenskih politikov tudi lahko posreči.

Vzeli so v zakup žensko vprašanje, dobro vedoč, kako važen političen instrument je — žena in mati. Le žal, da si odgovorni slovenski politični krogi raje delajo medsebojne mučeniške komplimente, kot bi vzeli sami v roke to gotovo pereče vprašanje.

Sedaj navstane, predvsem za napredne, neodvisne Slovence vprašanje, ali bo Trst kedaj padel v roke klerikalnemu brezdomovinskemu zmaju? Odgovor je kratek. Ne! Trst enostavno ne more pripadati nobeni klerikalni stranki iz dveh razlogov. Prvič, ker je

svelovno prometno mesto, drugič, ker je preblizu napredne Italije, ki ima vsaj v tem oziru velik vpliv nanj. Versko vprašanje lahko zadržuje v temi žal predobrosrčna slovenska dekleta, a ko postanejo iste žene, matere, morajo se pokoravati možu, očetu, ki radi tega ker je vedno v stikih z velikim svetom nima nikake dovzetnosti za bedaste cilje klerikalizma. Tudi opaža tu bisro oko slovenskega delavca, da pri Lahih ni vera to kar pri nas. Lah smatra vero za nekaj pompoznega, ne pa za notranjo zadevo srca. In vse to vpliva smrtonosno na sicer korajžne naskakovalce, ki vzdržujejo v Trstu in Gorici kopo časopisja, a vseh ni opazili, ker kjer je proti kaki stvari narava sama, tam je boj protinaraven. Če kje je boj za klerikalizem v Trstu gotovo protinaraven, česar pa ne štejemo v zaslugo nobeni obstoječi politični struji.

Pogozdovanje Krasa.

Med najvažnejša vprašanja Primorske in enega dela Kranjske spada prav gotovo to vprašanje. Ker pogozdovna akcija, čeprav počasi, vendarle napreduje, ne smemo tega delovanja grajati, pač pa bi lahko trdili, da se ne vrši vse tako sistematično, kot bi se moralo, ako bi hoteli imeti recimo v 50 letih odpravljeno ono goloto Krasa. Koder je namreč le nekaj poraščenega, tam se borovci ne podajajo, dasiravno bi bili prav tam najbolj potrebni, ker bi navleklo borovo gojdišče precej vlažnosti, katero ravno taka mejaševina potrebuje, a tudi borovci bi se lahko lepo razvijali. Tudi ni praktično, da se pogozdujejo samo nekatere plasti ter se gleda le nato, da se pogozde oni deli, ki so najbolj izpostavljeni burji in viharju. Ako bi se namreč držali principa, napraviti okolo in okolo Krasa velik gozdnat pas, bi se burja, ki ima svojo domovino v vipavskih planjavah ob parobkih gozdnatega Krasa ubila ter bi izgubila svoj poguben vpliv na kraško planoto. Moralo bi se kraševcem tudi predvsem prepovedati zmetavati skupaj one groblje kamenja, ker je po vsem Krasu dovolj dolin, ki naj bi se, ako niso za nobeno

kulturo zasule s kamenjem. Na ta način bi se najhitreje doseglo izsušanje terena. Seveda, tam, kjer so zidovi postavljeni zato, da branijo zemljo, da je burja ne odnaša, naj se puste, a naj se vendar takoj nadomeste z živo borovo mejo, ker ima leta tudi vpliv na burjo, a kakor hitro ni več burja nevarna takim malim kosom kultivirane zemlje, naj se tudi oni zidovi poderejo, da bo Kras res enkrat vreden svojega imena. Ker pridobiva borov les, posebno, če je visoko rasel, vedno večjo vrednost, bi se Kras kmalu opomogel, da bi bil ena najlepših naših dežel. S pogozdovanjem Krasa bi pa pridobila obmorska mesta, Trst in drugi kraji, ker bi burja zgubila na svoji katastrofni moči in bi nastali manj močni, za zdravje pa vendar pomembni gozdni vetrovi.

Tudi tržaško pristanišče bi imelo kot tako veliko korist od pogozdenega Krasa. Seveda to ni tako lahko, ter se je kakor smo povdarjali, že mnogo storilo, a treba je storiti še veliko več. Pogozdeni Kras pa bi bil prava dobrota, tudi z narodnogospodarskega stališča.

Iz slovenskih krajev.

Iz Tolmina. Kar se tiče ustanovitve samostojne bolniške blagajne za vseh pet sodnih okrajev tolminskega glavarstva, resnici na ljubo, ter marsikateremu v neljubo, pojasnimo sledeče: Za ustanovitev te bolniške blagajne nobenemu še v glavo ne pade, ter pismena vprašanja ne hodijo tudi iz nobenega kraja, kajti kdor ima le količak razuma, bode spoznal, da je to le špekulacija, katera bi lahko imela jako slab zarod. Sedanja filialka goriške bolniške blagajne, deluje dobro, obstoja na dobri podlagi, delavci dobivajo redno podpore, ako bi se pa ustanovila nameravana samostojna bolniška blagajna bi se lahko pripetilo, kot je navada v našem Tolminu da zleti vse v franže, ter da sčasoma sploh ne bi bilo ne blagajni ne podpor. Oblasti to zavlačujejo zato, ker dobro vedo, da je ta, stvar nepotrebna, didaktika in pedagogika le naj ostaneta pri svojem, kdor zasluži pokoj, naj poskrbi da bode

LISTEK.

Nostradamus.

Sesto poglavje.

Pot k Skrivnosti.

IV.

Oporoka mrličeva.

„Ti boš petnajsti v tem stoletju in tretji med njimi ki zdaj študirajo ...“

Eden izmed njih je prišel iz Indije, drugi z Grškega. Ti pa prihajaš iz starodavne Galije, ki smo včasih navdihavali njene barde ...“

„Ali se hočeta onadva nazadnje tudi boriti z zagonečko, kakor jaz?“

Magijec je zmajal z glavo in rekel z zamolklim glasom.

„Že dolga stoletja ni bilo tu nobenega, ki bi bil imel višjo željo, kakor postati magijec. Ti si prvi, ki se dvigaš na krilih Orla v vrloglavo višino drznosti ...“

Nostradamus se je nasmehnil. Neizmerenost ponosa se je zrcalila v tem vsmevu. Nekaj trenutkov nato je stopil v tempel, kjer je sedelo na belih mramornih sedežih štirindvajset mladih mož ... Mladih? ...

Bili so brez starosti ... Bili so štirindvajsetorica magijcev Rožnega križa.

Bližal se mu je začetek pouka ... dolga, enaindvajsetletna šola, ki mu je pomenila predpogoj osvojitve najvišje skrivnosti — tiste skrivnosti, s katero je hotel doseči vsegamogočnost in neizmerno bogastvo ter iztrgati naročju smrti njo, ki jo je ljubil na zemlji.

Sedmo poglavje.

Royal de Beaurevers.

I.

Zakaj Royal in zakaj de Beaurevers.

Omenili smo, da princ Henrik, ki je odhajal iz Pariza, ni več videl ob svoji strani svojega omiljenega izvršitelja temnih naklepov, svojega živega bodala, kakor ga je imenoval.

Kaj se je bilo zgodilo z Brabantom? Henrik se ni mnogo menil za to; saj v Parizu in po deželi na nobeni cesti ni manjkalo vrlih korenjakov, rojenih takorekoč z nožem v pesti, ki so se postavljali za dober denar s svojim bodalom vred v katerosibodi službo in so bili na razpolago vsakemu princu, grofu ali baronu, če jih je potreboval.

In kaj se je zgodilo z otrokom? Na to vprašanje si je vedel princ jasnejši odgovor.

„Marijin sin, ki ga je rodila s hudičem je zapadel krvniku, kakor sem naročil. Vrnili se je v pekel. Eh, čemu bi mislil nanj!“

Nato je prišel dogodek v Tournonu; Francova smrt je storila Henrika dauphina francoskega in dediča kraljevske krone. No, kljub temu je mislil še tuintam na hudičevega sinka. Čudno: Francova senca ga ni strašila v njegovih sanjah; pač pa mu je kazil spanje obrazek malega, kakršnega je videl v tempelski ječi, jedva osvetljenega z žalostno lučjo ječarjeve svetilke.

Leta so minevala. Princ je postal kralj francoski z imenom Henrik II. Ta dogodek je izpremenil vse življenje in vso notranjost tega človeka. In v vrloglavi pijanosti kraljevske moči je našel Henrik pozabljenje svojih mladostnih grehov in je nehal misliti na otroka, ki ga je nekdanje dni izročil krvniku.

Henrku se nikdar ni posrečilo izvedeti, kako se je obrnila Brabantova usoda. Toda izvedimo jo mi!

Najprej je ostal zaprt štirinajst dni v svojem brlogu v ulici Calandre, sam z Marijinom sinkom. Z doma je hodil samo po

istega v miru užival naj ne išče dobička po drugih potih. Voditi posle ene bolniške blagajne, ali pa poiskati kakšna polomljena koliesca pri urah je vseenako velika razlika. Toliko v pojasnilo, da bodo dotični gospodje vedeli, da s takimi dopisi, se oblasti ne prisili prav nič, one že vedo, kaj imajo za pošteti in rešiti, da to briga njih le toliko kot lanski sneg. Pika.

DNEVNE VESTI.

Tržaški deželni zbor. Včeraj je bila prva seja tržaškega deželnega zbora. Nekaj minut po 12 uri je otvoril dr. Valerio sejo in prečital cesarski patent, s katerim je bil sklican deželni zbor k zasedanju. Nato je podelil besedo poročevalcu deželnega odbora dr. Brocchiju, ki je poročal na kratko o delovanju prejšnjega deželnega zbora in o delavnem programu sedanjega zbora. K programni debati sta se oglasila socijalist dr. Edvard Pucher, ki je splošno izražal svoje zadovoljstvo glede delavnega programa, a zahteval hitrejšo rešitev nekaterih, v zadnji seji vloženih socijalističnih predlogov in omenjal, da bi se tudi tržaški deželni zbor moral enkrat baviti z reformo poselskega zakona. Za njim je urgiral dež. poslanec Budinich končno in nujno rešitev vprašanja o uvozu argentinskega mesa, ker Trst mora dobiti v kratkem na trg cena živila, da se deloma odpomore draginji in bedi revnih slojev. Debatato je zaključil nato poročevalec in deželni zbor je prešel na drugo točko dnevnega reda: volitev verifikacijskega odseka v svrhu potrditve štirih pri zadnjih dopolnilnih volitvah izvoljenih poslanskih mandatov. Italijanska večina je izvolila na predlog dr. Brocchija v odsek štiri svoje člane. Pri volitvah so slovenski deželni poslanci oddali prazne glasovnice. Po končanih volitvah je dr. Valerio zaključil sejo in izjavil, da naznani dan prihodnje seje pismenim potom vsem članom deželnega zbora. Seja je trajala približno eno uro.

Proces Malnik Ornič. Kakor je „Jutro“ že poročalo, je državna zbornica dovolila izročitev nemško-radikalnega poslanca Malika okrajnemu sodišču v Ptuj, kjer ga znani ptujski župan toži zaradi razžaljenja časti. Prva obravnava bi se morala vršiti včeraj dopoldne pred omenjenim sodiščem. Ker je pa poslanec Malik predlagal delegacijo drugega sodišča, je sodišče obravnavo preložilo. V političnih in pravnih krogih pričakujejo, da bo proces razkril mnogo zanimivih senzacij v nemškutarskem Orničevem taboru.

Italijansko vseučiliško vprašanje. V včerajšnji seji tržaškega deželnega zbora je poročevalec večine dr. Brocchi v svojem poročilu o dosedanjem delovanju deželnega zbora moral z nekako srčno bridkostjo in resigni-

rano trpkostjo priznati, da niso imele neštetilne, v zadnjem zasedanju od deželnega zbora sprejete resolucije nobenega uspeha in zlasti ne resolucije, s katero je italijanska večina zahtevala nujno ustanovitev italijanske univerze v Trstu, čeprav isto že dolgo, dolgo časa zahtevajo vsi Italijani te dežele in čeprav je njih zahteva bila že večkrat tako od vlade in državnega zbora priznana za upravičeno.

Resna beseda k vprašanju ljudskih predavanj v Trstu. Kdor količkanj pozna tržaške delavske sloje, kdor se le nekoliko giblje med slovenskimi delavci, spozna in mora priti do prepričanja, da naši delavci hočejo in stremijo, da si izpolni o svojo malenkostno ljudskošolsko izobrazbo. Opazovati je le treba samo površno, kako verno, s kakšnim zanimanjem poslušajo delavci dobre „pridige“. — Seveda navadno frapirajo predavatelje maloštevilni obiski. Vzrokov je več. V kolikor smo informirani, eksistira sicer v Trstu posebno predavateljsko društvo, ki prireja svoja predavanja večinoma v „Narodnem domu“ proti vstopnini. Iz teh krogov so nam došle že večkrat pritožbe, češ, da se društvo ne more po idealnih intencijah nekaternikov razvijati in da tudi ni posebnega zanimanja za predavanja med ljudstvom samim. Nočemo pisati obširne kritike, ampak priobčujemo nasvet, ki nam je pred kratkim došel od kompetentne strani. Dotičnik se obširno bavi z uspehi in neuspehi ljudskih predavanj in pride slednjič do zaključka, da bi moral že več let obstoječi združeni odbor za ljudska predavanja sklicati posebno anketo predavateljev itd., na kateri bi se točno in sistematično začetlo delovanje tega odbora in zlasti sistematično uredila predavanja sama. Dotični gospod tudi v svojem dopisu nasvetuje, da bi se delovanje odbora nekako „zdecentriralo“ in da bi se predavanja vršila po gotovih postojankah in ne samo na enem samem mestu, v središču Trsta in sicer enkrat pri Sv. Jakobu, drugičkrat v Šklednju, pri Sv. Ivanu, v Rojanu in drugod. Za danes dovolj. Mislimo, da je to vprašanje vredno stvarne in odkrite debate ter bomo priobčevali tudi druge praktične nasvete.

Vspehi prve Roseggerjeve šole na Spodnještajerskem. Kakor znamo, bodo Nemci ves Roseggerjev fond, ki znaša sedaj že skoro 3 milijone kron, uporabili večji del samo za germaniziranje spodnještajerskih Slovencev. V to svrhu so pred par meseci v popolnoma slovenski občini v Peklu pri Poljčanah otvorili prvo Roseggerjevo šolo, katere vspehi se že kažejo. Graški listi namreč poročajo, da je šola prenapolnjena in da je moralo vodstvo odkloniti radi pomanjkanja prostora nad 50 otrok. „Südmarch“ se vspeha te šole silno veseli in hoče zavod v najkrajšem času razširiti v štirirazrednico.

mleko za malega in po začinjeno vino zase. O živilih rajši ne govorimo, kajti ta so mu bila samo sredstvo, s katerim si je dražil grlo, da se je mogel tem dostojneje napiti. Zalival se je na žive in mrtve in dajal piti otroku. Včasih se je zmotil in mu dal vina namesto mleka. Opažal pa je, da odpira hudičev sin svoji očesi pravzaprav samo v rahli, somračni luči, kakor da bi šele v temi dobro videl. In Brabant je godrnjal:

„To bogme ni čudno, saj prihaja ta satanček naravnost iz kraljevstva teme!“

V tem revnem in divjem bivališču, kjer so pokrivala stene bodala in rapirji, se je odigravala tiste dni pretresljiva drama. Pač stokrat je postalo razbojniku žal, da se je dal premotiti slabosti; pač stokrat je pograbil hudička, da bi ga odnesel k možu z sekuro. A zmerom ga je položil nazaj na slamnico, in tenko kričanje otrokovo se je družilo z gromom njegovega robantenja in preklinjanja.

„Telo in dušo sem si pogubil“, je kričal razbojnik, obdelavaje si glavo s pestmi. „Če monseigneur izve, kaj sem napravil, me da obesiti.“

Nato pa me odpelje Satan v svoje jame, kjer je večna tema in škripanje z zob-

mi. In dokaz, da je otrok res hudičev, je to, da vidi ponoči!

Na! Na! Tiho, peklenšček! Tu imaš malo mleka!

Pa se je zmotil in mu dal vina! Nekega dne mu zopet ni dalo miru.

„Eh, ponesem ga, da bo mir besedi! To je vendar peklenško delo: otrok, ki vidi ponoči!“

In zgrabil ga je stotikrat ter se napravil. Ta hip pa mu je šinilo po možganih kakor blisk:

„Ah, prašiček ubogi! Kako ne bi zapiral oči, kadar je svetlo, in gledal, kadar je mrak, ko se je rodil in preživel prve čase svojega življenja v podzemeljski temnici!“

Ta hip je otrok odprl za par trenutkov oči, pogledal ga in se nasmehnil. Brabanta je pretreslo sočutje; otrok je bil otef. Brabant se je zaklel, da ne da zaklati svojega malega prašička

Toda to je bilo vse njegovo sočutje. On ni bil človek, ki bi se bil dal porabiti za varuško; mudilo se mu je že nadeti oklep in opasati rapir. Zatorej je preštel v duhu vse neštete babnice, ki bi jim lahko izročil malega v vzgojo. Odločil se je kmalu.

„Kaj, ko bi ga nesel k Mirti? Krepka ženščina je. In zame je imela vselej nekam mehko srce. Vrhutega je povila pred mese-

Drugi časi. Med tržaškim Slovenstvom se opaža velik kulturni preokret na bolje. Nekdaj se je veselilo, prirejalo koncerte in take, za probujo naroda jako nikavne zabave. K tem se je z živo agitacijo zvalo vse, kar se ni bilo izgubljeno v laško lužo, ali pa po raznih zakotnih plesiščih, kot so „Alla Karintiana“ itd. Sedaj pa opazamo vedno manjši poset teh prireditelj, prvič, ker ni več one živahne agitacije med ljudstvom kot nekdanj, a drugič, ker se beznicam ne skuša postaviti protiteža. Zato se pa vedno više in više dviga gledališče, znanenje, da je začel naš človek čutili v sebi vse druge višje potrebe, kot dosedaj. Zato je potrebno, da se merodajni krogi zbude, dokler ne zaide naša hitro napredujoča masa v laško gledališča. Treba bo namreč misliti, ker glavni faktor, publika, je že tu, na slovensko gledališko stavbo, ker vsako izgubljeno leto bi bilo za našo narodno stvar smrtnonevarno, ker kdor vidi enkrat po nižji ceni, lepše izvajane gledališke predstave, ne bo mogoče šel več v dražje in slabše — slovensko gledališče. Za šolami treba drugih kulturnih svetišč predvsem gledališča.

Rusjanov grob v Belgradu. Dne 9. t. m., kakor smo že omenili, je bila obletnica Rusjanove junaške smrti. Na dan obletnice so belgrajske dame okrasile njegov grob v venci in tudi srbski prestolonaslednik Aleksander je položil velik lovorov venec na grob prvega slovenskega avijatika. Belgrajsko športno društvo „Olympia“ pa priredi dne 15. t. m. na njegovi grobnici takozvani godišnji pomen. — Belgrajski Srbi postavijo lep spomenik v mestnem parku „Kalimegdan“. Tako bratje Srbi časte slovenskega brata.

Nadgrobnni spomeniki in tržaški Slovenci. Vsem narodnim družinam v Trstu, kakor tudi drugod polagamo na srce, naj se pri naročevanju nadgrobnih spomenikov ozirajo na to, da naroče pravilno slovensčino. Naše uredništvo pojde rade volje in brezplačno na roko vsem onim, ki bi se v tem oziru nanj obrnili. Upravno sodišče, je namreč pred nedavnim razsodilo, da sme vsakdo v poljubnem jeziku izražati svojim pokojnim svoje čuvstvovanje. Zato naj začno tržaški Slovenci čisto nemoteno izvajati svoje stališče s neizprosno doslednostjo. Želeti bi pa bilo, da so vsi nadgrobnni napisni pisani v pravilni, krasni slovensčini, zato smo napisali te vrstice.

Erazmova jama. V neposredni bližini in v vipavskem trgu sanem se nahajajo, še vedno v spominu naroda živeči podzemski hodniki iz predjamskega gradu v Vipavo. Znano je, da je Erazem Lueger „Predjamski“ delal svoj čas oblastem velike preglatice, ker je ropal in strahoval vso bližnjo in daljnjo okolico. Še dandanes živi me priprosim narodom njegovo ime. Zlasti ubogo in siro-

cem dni, kakor mi je pravil Strapafar, ki je zadnje čase njen najožji prijatelj. Hajdimo k Mirti.“

Brabant je torej zavil prašička v konec svojega plašča in odhitel k Mirti, ki je živela v ulici Saint-Sauveur, to je, sredi Silije, družbe roparjev in razbojnikov.

Našel je Mirta samo na hišnem pragu; dojila je svojo hčerko, po vsej verjetnosti bodočo vlačugo. Bila je krepka ženska z mogočnimi ledji, kuštravimi črnimi lasmi, z očmi kakor oglje in ustnicami kakor maline. Tip njenega obraza je bil grški; in res je bila prišla v zgodnji mladosti iz domovine Frine in Lajide.

Mirta je dvignila svoj rožni obraz in se zavzela nasmehnila malemu, ki ji ga je molal Brabant:

„Vraga, kakšna pleča ima, kakšne meče in kakšne krepke roke. To ti je kakor čisto toležansko jeklo!“

„Pa ni moj sin“, je dejal Brabant skromno in z nekakim skritim obožavanjem...

„Bogme, bolj je podoben kraljevskemu kakor vlačugarskemu sinu. Silen korenjak bo enkrat.“

„Slaven vitez Silije. Že zdaj je tak, kakor mlad levič.“

mašno ljudstvo tarna, da ni več na svetu ljudij, kot je bil Erazem, ki bi „vzel tam kjer je, in dal kjer ni“. Da se je tako dolgo upiral svojim oblegovalcem, katerim je pošiljal zgodnje vipavsko sadje in vino v pokrepčilo, se je imel zahvaliti onim podzemskim hodnikom, za katere se dandanes nihče več ne zanima. Mesto da bi naši domači starinoslovci in raziskovalci rešili pozabnosti, bodo že zopet Nemci tisti, ki se še zanimajo za to Erazmovo jamo in jo pridno raziskujejo.

Po dvanajstih letih. Pri Buzetu je izginila pred dvanajstimi leti kmetica Burzič, Sum, da jo je umoril je letel na njenega moža, katerega so pridržali dolgo časa v zaporu, a so ga potem, ker ni bilo tehtnih dokazov, izpustili. Sedaj na stara leta, ko je kmetiču začela koščena smrt naznanjati svoj prihod in ga klicati tja na oni svet, se mu je v srcu zbudil črv vesti. Vest kmetu ni dala mira. Da jo potolaži, je poklical sodnika in pripoznal, da je on — morilec svoje žene, — natanko je označil kraj v bližnjem gozdu kjer je svojo ženo razkosal s koso na drobne kose.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo 21. prosinca 1912. se vprizori prvič krasna angleška gluma „Charlesova teta“. Ta igra je dosegla povsod na krasnejše uspehe, ker se bistveno razločuje od navadnih burk. Ker so vse vloge v najboljših rokah, se obeča vsakemu najlepši užitek. Začetek ob pol 8 zvečer. Pred predstavo popoldne ob 3 je v kmetiki sobi „Narodnega Doma“ sestanek vseh štajerskih društev in odsekov, ki gojijo dramatik, na katerem se bodo obravnavala jako važna vprašanja. Vljudno tedaj vabimo vsa društva, ki se zanimajo za dramatik, da udeležijo tega sestanka vsaj po enem zastopniku. Ako smo morda kakšno društvo pomotoma prezrli povabiti, naj nam to oprostijo ter pošlje zastopnika, kajti manjkajo nam naslovi. Jako bi nam ustreglo, ako bi posamezna društva prišla že s konkretnimi predlogi. Upamo, da naš poziv ne bo brezuspešen, da tako lepo započeto delo kar najhitreje in najugodnejše rešimo. Odposlanci si pri tej priliki poleg predstave lahko ogledajo tudi napravo na odru in garderobi, kar bo morda enemu ali drugemu dobro služilo.

Tamburaško dramatično društvo „Sovič“ v Postojni priredi dne 11. svečana t. l. predpustno veselico z igro, tamburanjem in plesom. Natančnejši program se objavi pozneje.

Psi — morilci. Posestnik Kranjc iz Velenj je redil v svojem obsežnem hlevu mnogo tepih domačih zajcev. Hlev je stal na samotni, kake pol ure od Velenj oddaljen. Ko je te dni posestnikov sin stopil v hlev, hoteč pregledati zajce, je zapazil v hlevi dva velika psa nekega velenjskega posestnika, ki sta se na doslej neznan način priplazila v hlev in vse zajce pogrizla. Privoščila sta si dober in okusen obed in sta več zajcev pogoltnila.

Ljubezniv mož. 50 letni občinski sluga Leopold Kunst iz Polzele je vzel nedavno svoji ženi hranilnično knjižico za 2200 K in pobegnil v Celje, kjer je iz hranilnice dvignil 1000 K. Mož jo je mislil pobrisati v Ameriko, a ni imel sreče. Oblasti so ga še v pravem času zasačile in izročile sodišču.

Nesreča. 70 letnega berača Antona Pečnika iz Tezne pri Mariboru je pred kratkim podrla v Tegetthofovi ulici krava na tla. — Revež je padel tako nerodno na tla, da je zadobil na glavi težko posledbo. Ponesrečenca so odpeljali z rešilnim vozom v bolnišnico.

Smrtna obsodba. Pred par meseci je neki Šorli v grški okolici nekoga človeka ubil in končno se oropal. Radi tega se je moral sedaj zagovarjati pred graško poroto. Porotniki so vprašanje glede umora in ropa potrdili enoglasno, nakar je sodišče Šorlija obsodilo v smrt na vešala. Šorli je sprejel obsodbo popolnoma hladnokrvno.

Tatvina. V Trbovljah so tamošnjemu urarju štirje šolarji ukradli 15 budilk in jih potem prodali pod roko za prav malenkostno ceno. Mladim tatčkom so orožniki že na sledu.

Požar. V Oplotnici pri Konjicah nastal je pri posestniku Antonu Golčerju dne 7. t. m. velik požar. Ker v Oplotnici ni ne požarne obrambe ne gasilnega orodja, je mo-

ralo konjiško gasilno društvo svoje delo omejiti le na preprečanje razširjenja ognja. Požar je uničil Golčerju gospodarsko poslopje, kozolec, mlatilni stroj in slamoreznico. Škoda znaša približno 10.000 K in je deloma pokrita z zavarovalnino. Zažgali so baje otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

Dezertjer. Na dan sv. treh kraljev sta videla orožnika Kukovec in Jožef Merc v Vranskem iti čez travnik nekega moža v rdečih hlačah. Sumila sta takoj, da imata pred seboj dezerterja 5. dragonskega pešpolka. Ko je dezertjer opazil orožnika, je zbežal in skočil v približno poldrugi meter globoko reko, da bi jo preplaval, toda orožnika sta ga še aretirala v pravem času. Aretirani dezertjer je Jožef Gumzeg iz Maribora, ki je že četrtič dezertiral in presedel že dve leti v ječi. Možakar je imel na vesti tudi neki vlom u Trojanah.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Zagreb, 15. jan. Včeraj je imela hrvaška stranka prava svoja posvetovanja, katerih so se udeležili zastopniki iz Dalmacije, Hrvatske in Bosne. Pred vsem se je debatiralo in sklepalo o taktiki, ki jo naj zavzame hrvaška stranka prava tako v novem hrvaškem saboru kakor tudi v bosanskem, dalmatinskem in istrskem deželnem zboru. O sklepih se varuje stroga tajnost. Na predlog dr. Starčevića je konferenca poslala udanostno izjavo na cesarjevo kabinetno pisarno.

Gorica, 15. jan. Danes ob 4 popoldne je začela 3. seja deželnega zbora, ki ima rešiti 53 točk dnevnega reda in sicer med drugimi tudi zakonski načrt o uvedbi novega občinskega reda in novega občinskega volilnika.

Berlin, 15. jan. Tu se govori, da se cesar Viljem II. in kralj Viktor Emanuel III. sestane v Benetkah, o priliki popotovanja cesarja Viljema v Korfu. Tem sestanku se pripisuje že danes velika važnost, z ozirom na nadaljni obstoj trojeveze.

Berlin, 15. jan. Sestava „Velikega ministrstva“, tako se naziva po časopisu novoimenovano ministrstvo Poincaré, je po vsej Evropi dobila ugoden pozdrav, ker vse evropske velesile vidijo v Poincaréju moža, ki bo znal vzdržati ravnotežje v razvoju evropskih velesil in ker uživa tudi simpatije Clemenceaua.

Pariz, 15. jan. Po izjavah nove vlade, bo skrb iste, da dobi rešitev maroškega vprašanja od senata. Tudi se bo reformiralo volilni red, ter se bo ustanovilo, katere dolžnosti in pravice imajo državni uradniki in uslužbenci.

Pariz, 15. jan. Imenovanje Brianda justičnim ministrom je zbudilo tu vsled hitre odločitve vlade senzacijo. Imenovan je tudi namestnikom ministrskega predsednika kar se je zgodilo prvič na francoskem.

Lizbona, 15. jan. Tu so bile velike demonstracije proti duhovništvu. Desettisočglava množica je vpila živila republika. Incidentov ni bilo.

Razne vesti.

* **Snežni zameti na Ruskem.** Na južnem Ruskem divja že par dni strašni snežni zameti. Železniški promet je ustavljen. Na mnogih krajih je zapadel sneg par metrov visoko.

* **Premoženje ciganske tolpe.** V petek je došla v Kečkemet na Ogrskem 23 glav broječa ciganska tolpa. Karavana je prepotovala že ves svet in si pridobila velikansko premoženje v gotovemu denarju in v dragocenostih. Premoženje znaša čez dva milijona kron. Ciganska tolpa namerava izvrševati sedaj v Kečkemetu kotlarsko obrt.

* **Mraz v Newyorku.** Nenavadni mraz v Newyorku ima za posledico silno nazadovanje prometa. V nedeljo je bil v mestu tak

mraz, kakršnega prebivalci ne pomnijo že osem let. Mestni reveži so se nastanili v cerkvah.

* **Tragična usoda zakonske dvojice.** Župan in lekarnar Kranjski v mestu Jecierzany je dal svoji ženi, ki je dalje časa trpela na melanholiji, da bi jo pomiril par Veronapraškov. Ko je gospo popadel nato močni krč, je lekarnar ves prestrašen zapazil, da je dal svoji ženi vsled neke zamenjave strup. Ves razburjen je odšel takoj v lekarno, spil steklenico strupa in se zgrudil mrtev na tla. Njegova gospa je bila med tem tudi že mrtva.

* **Maščöevanje nad izdajico.** Na lvovskem kolodvoru je bilo zadnje čase izvršenih več tatvin v skladiščih. Ko so oblasti prišle tatinski družbi na sled, je izdal Stanislav Piwonski eden izmed glavnih obdolžencev da reši sebe, vse svoje tovariše. Ko so ti zvedeli o izdajstvu, so sklenili strahovito maščöevanje nad Piwonskim. Ko se je zvečer odpravljaj Piwonski proti domu, so ga njegovi tovariši zgrabili in vrgli po neki vlak, ki ga je razmesaril na drobne kosce.

* **Marko Vukotič.** Najstarejši brat črnogorske kraljice Milene, senator Marko Vukotič, je te dni umrl v Nikšiću.

* **Velika nesreča v semerinškem predoru.** Iz Mürtzuschlaga se poroča: V velikem semerinškem predoru se je zgodila v soboto strašna nesreča, ki je zahtevala dve žrtvi. Ko je prišel v predor tržaški brzovlak je povozil v predoru uslužbene hrvaške delavce in enega na mestu usmrtil. Drugi delavec je izdihnil kmalu potem, ko so ga odpeljali v bolnico. Policija je odredila strogo preiskavo.

* **Karijere prestolonaslednikov.** Črnogorski prestolonaslednik je izboren hazardist, zadnjič je priigral 700.000 fr. v Montecarlu, nakar jih je poslal takoj svojemu očetu, znamenemu špekulantu Nikiti, le-ta jih je naložil v angleških bankah. Srečen črnogorski narod. — Nemški prestolonaslednik je izboren graver, zna svojo obrt izbornu, ter ima kar celo delavnico. V odličnih nemških družinah imajo povsod kako lastnoročno delo tega visokega rokodelca, ki pa svoje predmete zelo drago prodaja. Tudi rad pestuje svoje otroke. — Avstrijski prestolonaslednik je izboren vojak, ter posveča vse svoje proste ure temu, za Avstrijo baje najvažnejšemu vprašanju. — Laški prestolonaslednik je še otročji, zato rad pleza po drevju, kamor zvabi tudi svoje sestrice, tudi ruski po imenu Aleksej, noče več lesenih konjev, zadovoljil se je do nedavna z oslom, katerega je rad vlekel za rep, a poslednje čase jaha ta najmlajši med ruskimi hetmani svojega konjiča Ponny zelo spretno, kar kaže v njem kozaško kri. Bolgarski in grški sta zelo resna. Španski rad joče, morda bo dober pevec, norveški Olat je dober športnik, srbski Aleksander se pripravlja na veleresno diplomatsko delo, angleški princ of Wales pa ne da o sebi mnogo govoriti, zato bo pa ko postane kralj več rogovilil. Tako smo povedali o vseh prestolonaslednikih nekoliko, a pri vladanju vsi skupaj ne bodo odločevali toliko kot en sam izboren minister. Ministri so taki kot so poslanci, poslanci so pa vedno taki kot volilci.

* **Volkovi med ovčami.** V kraju Kororska varoš v Bosni se e priklatlilo v ovčnjak Age Jakovljeviča več volkov, ki so skočili na ovce ter jih v par minutah raztrgali 45.

* **Nekaj o velikosti človeškega telesa.** Znan je pojav, da se nam zdi, da so otroci po daljši bolezni večji; trdijo, da se opaža, da so ljudje po dovršeni vojni dolžnosti krajši. Manj znano je, da je telesna velikost človeka v vsakem času dneva različna. Zjutraj po normalnem počitku je človek največji. Potem se visokost znižava ter neha zniževanje po 6 urah potem ostane velikost taka do večera. Poprечно znaša redukcija 1 do 2 cm. Ako se po kosilu spi, se dolžina telesa zopet približa jutrajšnji. Oni, ki težko delajo ali nosijo bremena, zgubijo več telesne dolžine, celo do 6 cm. Fiziološko tolmačenje teh pojavov je različno.

Kmetska posojilnica

r. z. z. n. z.

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih virov: dvajset milijonov.

4 ^{1/0}/_{2/0}

Ljubljanske okolice

v Ljubljani

brez vsakršnega odbitka.

Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Adresar

ki vsebuje

splosne praktične tabele, železnice, pošte, politično, finančno in deželno upravo, sodišča, solstvo, klerus, zadruženstvo, krajevni repertorij, naslove protokoliranih in neprotokoliranih trgovcev, obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, hotelov in društev na Kranjskem, splošni naslovnik za Ljubljano itd. izide v par dnevih v založništvu trdke

Universal v Ljubljani

Cena 10.— K.

Naslovne oznake vsebine so trijezične in sicer slovenske, nemške in italijanske.

Vsak praktičen človek si nabavi „Adresar“, pridobiten trgovec, obrtnik in industrijec v njem inserira, umen konsument išče v njem producenta.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana — Jurčičev trg št. 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih

jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, konjaka in šampanjca

Export kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v komisijsko prodajo.

— Številka telefona 291. —

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.

Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Hôtel „TRIGLAV“

na Jesenicah

oddaljen 2 minuti od kolodvora, sobe za tujce, dobra kuhinja, najboljša vina, cene nizke.

Kavarna z biljardom.

LOVRO HUMER, hotelir.

NAROČAJTE NOVI

jubilejni cenik

s koledarjem, ki se dobi tudi po pošti brezplačno!

Za ženine in neveste

največja izbira, graviranje v poročne prstane zastonj.

Najboljše ure „UNION“.

Največja izbira zlatnine in srebrnine.

Za obilni obisk se priporoča

Fran Čuden v Ljubljani

nasproti Frančiškanske cerkve.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

Citajte in razširjajte **edini** slovenski neodvisni dnevnik „Jutro“.

Glavno zastopstvo

za Kranjsko s sedežem

v Ljubljani

odda dobro vpeljana zavarovalnica.

Reflektanti vpošlite pismene ponudbe z navedbo referenc pod širro «Glavni zastop 1000» na upravnništvo tega lista v Ljubljani, Poljanska cesta št. 7.